

Fremgangsmåte for preferansevalg

1. Valget gjennomføres enten ved elektronisk stemmegivning eller på angitte stemmesedler.
2. Forslag på kandidater må være innkommet til vedkommende valgstyre innen den frist som er fastsatt for de enkelte valg.
3. Ved navnet på kandidatene skal velgeren sette tallene 1, 2, 3 og så videre, som uttrykk for den preferanse velgeren har for kandidatene.
4. Velgeren avgjør selv hvor mange kandidater som skal prioriteres. Har noen i tillegg ført opp andre navn enn de som er oppført som kandidater, skal disse regnes som uskrevne. Stemmesedler som ellers ikke er i samsvar med dette, skal vrakes. En tellende stemmeseddel er en godkjent stemmeseddel som ikke er blank.
5. Ved valg i valgmøte eller i valgforsamling for studenter deler det valgte tellekorpset ut godkjente parlaments stemmesedler til de stemmeberettigede medlemmene ved valgets begynnelse. Dersom det skal gjennomføres digitalt valg kan man eksempelvis bruke e-valg eller nettskjema.
6. Foran navnet på kandidatene skal velgeren sette opp en preferanserekke med stigende tall, som uttrykk for den preferanse velgeren har for kandidatene. Velgeren avgjør selv hvor mange kandidater som skal prioriteres. Der hvor det ikke framkommer en entydig preferanserekke, må stemmeseddelen forkastes.
7. Har noen i tillegg ført opp andre navn enn de som er oppført på den godkjente stemmeseddel, skal disse regnes som uskrevne. Stemmesedler som ellers ikke er i samsvar med dette, skal vrakes. En tellende stemmeseddel er en godkjent stemmeseddel som ikke er blank.

Detaljert beskrivelse av oppgjørsformen ved preferansevalg av flere representanter fremgår under:

7. Valgoppgjøret er inndelt i runder, som beskrevet i pkt. 15-16 nedenfor.
8. I løpet av rundene vil noen kandidater bli ekskludert, mens andre blir erklært valgt. En "gjenstående" kandidat er en kandidat som verken er ekskludert eller erklært valgt.
9. I første runde er en stemmeseddel knyttet til den kandidat som er prioritert som nr. 1 på stemmeseddelen.
10. Hver av de senere runder består enten i å;

- A. ekskludere en eller flere kandidater og å overføre deres stemmesedler til de gjenstående kandidater, eller
  - B. overføre overskudd (se pkt. 18) fra en kandidat som er erklært valgt til de gjenstående kandidater.
11. Dersom valget ikke gjennomføres med vektete stemmer, har en stemmeseddel en vekt som i begynnelsen er 1,00, men som kan reduseres hvis seddelen overføres til en annen kandidat etter pkt. 10 b). Ved vektete stemmer har den enkelte seddel en vekt som samsvarer med stemmekategorien til den som har avgitt stemmen.
12. En kandidats stemmetall etter en runde er summen av vektene til de stemmesedler som er knyttet til kandidaten i denne runden. Når en kandidat er erklært valgt, kan dette stemmetallet bli redusert i senere runder ved at noen av stemmesedlene overføres til andre kandidater med samme eller redusert vekt (jf. pkt. 18). Alle valgte kandidater regnes likevel å ha stemmetall minst lik valgtallet (jf. punkt 13).
13. Før første runde beregnes et valgtall slik: Antall stemmesedler telles, eller stemmevekt dersom vektet avstemning. Summen divideres med antall representanter som skal velges pluss 1. Til svaret legges 0,01 og summen kalles valgtallet. Ved elektronisk valg er det flere desimaler og tilsvarende mindre tillegg.
14. Dersom en kandidat har et stemmetall som er større enn valgtallet, kalles differansen for kandidatens overskudd.
- 15. Første runde**
- 1. Valgtallet beregnes (se pkt. 13).
  - 2. Hver stemmeseddel gis vekt 1,00. Sedlene sorteres etter den kandidat som er prioritert først på hver seddel, slik at det dannes en bunke sedler for hver kandidat. Kandidatenes stemmetall beregnes ved at sedlene i hver bunke telles.
  - 3. Kandidater som ikke er prioritert øverst på noen stemmeseddel, er fremdeles med i valget, med stemmetall lik null etter første runde. Dersom ingen kandidat blir erklært valgt i første runde, kan alle med stemmetall null ekskluderes.
  - 4. Alle kandidater med stemmetall større eller lik valgtallet erklæres valgt.
- 16. Senere runder**
- 1. Det undersøkes om valget kan avsluttes i henhold til pkt. 19, eller om det skal startes en ny runde i samsvar med punktene 16.2 - 16.4.
  - 2. I hver runde skal en i samsvar med reglene i punktene 17.3 - 17.4 nedenfor, enten ekskludere kandidater og overføre de tilknyttede stemmesedler etter punkt 17.3, eller overføre en kandidats overskudd etter punkt 16.4.
  - 3. Det skal først undersøkes om én eller flere kandidater kan ekskluderes ved at de to følgende betingelser er oppfylt:

- A. Stemmetallene til de kandidater som har de laveste stemmetallene summeres. Dersom denne summen pluss summen av alt overskudd som ikke er overført i tidligere runder, er mindre enn stemmetallet til hver av de øvrige gjenstående kandidatene, så kan alle kandidatene i gruppen med lavest stemmetall ekskluderes.
  - B. Ingen av de ekskluderte kandidatene kunne etter denne regelen ha passert noen av de øvrige gjenstående i stemmetall, siden antallet av andre stemmer, pluss overskuddet som de maksimalt kunne fått overført, likevel gir dem mindre stemmetall enn hver av de øvrige gjenstående kandidatene.
  - C. Det må likevel ikke ekskluderes så mange kandidater at antallet av de øvrige gjenstående kandidatene blir mindre enn det antallet det gjenstår å velge.
  - D. Etter betingelsen i pkt. b) bør det derfor først undersøkes hvor mange som høyst kan ekskluderes. Det undersøkes deretter etter pkt. a) hvor mange av disse som kan ekskluderes i den aktuelle runden.
  - E. Stemmesedlene som er knyttet til de kandidatene som ekskluderes, overføres til de gjenstående kandidatene etter reglene i punkt 17.
4. Dersom ingen kandidat kan ekskluderes etter reglene i punkt 16.3, skal ett av følgende gjøres:

Dersom en eller flere kandidater som er valgt i tidligere runder har overskudd som ikke er overført tidligere, overføres det største av disse overskuddene til de gjenstående kandidatene etter reglene i punkt 18. Dersom flere kandidater har like stort overskudd, avgjøres det ved loddtrekning hvilket som skal overføres.

Dersom det ikke finnes overskudd som nevnt i punkt a), ekskluderes etter loddtrekning en av de gjenstående kandidater som har lavest stemmetall. De sedlene som er knyttet til denne kandidaten, overføres etter reglene i punkt 17.

Når punkt b) kommer til anvendelse, vil det være minst to gjenstående kandidater med lavest stemmetall, ellers måtte kandidaten med lavest stemmetall kunne ekskludere etter pkt. 16.3.

Overføring av stemmesedler fra ekskluderte kandidater

8. Hvis én eller flere kandidater er ekskludert i henhold til punkt 16.3 eller 16.4, b), overføres deres stemmesedler til de gjenstående kandidatene etter reglene i pkt. 17.2 - 17.5 nedenfor.

- a. Samtlige stemmesedler som er knyttet til de ekskluderte kandidatene, sorteres i bunker etter stemmesedlenes vekt. Bunkene behandles én etter én i henhold til punktene 17.3 -17.4. Den bunken som inneholder sedler med størst vekt, tas først, osv.

Ved sortering i bunker etter vekt tas det ikke hensyn til hvilken av de ekskluderte kandidatene en seddel kommer fra. Hvis det ikke har vært overført overskudd etter punkt 18, vil alle sedler ha samme vekt, nemlig 1,00. Punktene 17.3 - 17.4 skal utføres fullt ut for en bunke før en starter med den neste. Siden én eller flere kandidater kan erklæres valgt i punkt 17.4, betyr dette at antall gjenstående kandidater kan bli redusert fra behandlingen av en bunke til den neste.

- b. Stemmesedlene i samme bunke overføres samtidig. Hver seddel overføres til den gjenstående kandidaten som er prioritert høyest på vedkommende seddel. Er ingen av de gjenstående kandidatene prioritert, legges seddelen til side. Overføringen fører ikke til noen endring i stemmesedlenes vekt.
- c. Overføringen i pkt. 17.3 fører til at stemmetallene til kandidatene øker med summen av vektene til de stemmesedler de får overført. Kandidater som dermed oppnår et stemmetall større enn eller lik valgtallet, erklæres valgt.
- d. Etter at alle bunkene er behandlet, starter en ny runde som beskrevet i punkt 16.

17. Overføring av overskudd

1. Etter reglene i punkt 16.4, a) skal det overføres overskudd fra en kandidat som er valgt i en tidligere runde. Overskudd fra en kandidat kan bare overføres en gang.
2. En tar for seg de stemmesedlene som ble overført til vedkommende kandidat i den runden da kandidaten ble erklært valgt. (Dersom kandidaten ble erklært valgt i første runde, vil dette være samtlige sedler som er knyttet til kandidaten.) Blant disse skal sedler der ingen gjenstående kandidat er oppført, legges til side. De øvrige sedlene deltar i overføringen.
3. Dersom summen av vektene til de sedlene som deltar i overføringen overstiger kandidatens overskudd, divideres overskuddet med antall sedler som deltar i overføringen. Kvotienten beregnes med to desimaler uten forhøyning og er hver overført seddels vekt etter overføringen. Dersom summen av sedlenes vekter ikke overstiger overskuddet, overføres hver seddel med uendret vekt. Alle sedlene som overføres i en runde vil etter dette få samme vekt. Vekten vil alltid reduseres når en ny divisjon blir nødvendig.
4. Stemmesedlene overføres samtidig. Hver seddel overføres til den gjenstående kandidaten som er prioritert høyest på vedkommende seddel. Kandidatenes

stemmetall øker dermed med stemmeseddelens vekt.

De sedlene som overføres til samme kandidat, bør samles i en egen bunke og holdes atskilt fra øvrige sedler som er knyttet til vedkommende kandidat, av hensyn til eventuell senere anvendelse av punkt 18.

5. Kandidater som etter overføringene i punkt 18.4 oppnår et stemmetall større enn eller lik valgtallet, erklæres valgt.

6. Etter overføringen starter en ny runde som beskrevet i punkt 16.

18. Avslutning av valgoppgjøret

1. Dersom på noe tidspunkt i valgoppgjøret antall gjenstående kandidater er mindre eller lik antall ledige plasser, erklæres alle gjenstående kandidater valgt og valgoppgjøret avsluttes.

2. I det øyeblikk antall kandidater som er erklært valgt blir lik antall representanter som skal velges, avsluttes valgoppgjøret